

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

04 3782-52
MOTTATT

Deres ref.
04/3782 SL KSTE/PBU

Vår ref.
201008421 ES VIL/mk

Dato
24.11.2010

Høring - ny lov om Statens innkrevingsentral

Vi viser til brev 7. juli 2010 og har følgende merknader:

1. Lovstruktur

En egen lov om de oppgavene Statens innkrevingsentral (SI) har som forvaltningsorgan, og plassering av bestemmelsene om SI som særnamsmyndighet i tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 2 gir etter vår mening en god lovstruktur. Det bør imidlertid foretas en kraftigere opprydding i særbestemmelsene om SI enn foreslått i Finansdepartementets høringsforslag, jf. særlig under punkt 2 nedenfor.

Lovarbeidet griper inn i eller har grenseflate til mange lover under Justisdepartementet, bl.a. tvangsfullbyrdelsesloven, straffeprosessloven, rettsgebyrloven, forsinkelsesrenteloven, inkassoloven, personopplysningsloven og politiregisterloven. Vi antar at det derfor vil være hensiktsmessig med nær kontakt mellom Finansdepartementet og Justisdepartementet i det videre arbeid.

Av mer detaljerte lovstrukturelle spørsmål nevnes:

- Inndrivingen av bøter og andre krav avgjort i straffesaker bør hovedsakelig reguleres i straffeprosessloven.
- SIs inndriving av erstatningskrav tilkjent voldsofre i sivile saker bør trolig omhandles i SI-loven. Voldsofferloven vil eventuelt passe bedre enn straffeprosessloven selv om en er utenfor både straffeprosessen og den offentlige voldsoffererstatningsordningen.
- SIs videreformidling av opplysninger til andre namsmyndigheter bør omhandles i tvangsfullbyrdelsesloven, bl.a. på grunn av forholdet til personopplysningsloven, jf.

under punkt 6 nedenfor.

- Rentebestemmelsen bør muligens plasseres i forsinkelsesrenteloven, sml. forsinkelsesrenteloven § 5.

2. SIs innkreivingsoppgaver og namsmyndighet. Tvangsgrunnlag

I hovedsak slutter vi oss til angivelsen i den foreslåtte SI-loven § 1 og utformingen av tvangsfullbyrdelsesloven § 2-14 med hensyn til hvilke innfor-dringsoppgaver og hvilken namsmyndighet SI skal ha.

Siden midten av 90-tallet er det vedtatt omkring 30 spredte lovbestemmelser om at SI skal innfordre bestemte krav og skal ha namsmyndighet i den forbindelse. Disse bestemmelsene bør gjennomgås som ledd i lovarbeidet med sikte på en opprydding. De fleste av disse bestemmelsene, jf. f.eks. statistikkloven § 2-3 nytt annet ledd ved lov 1994 nr. 4, er utformet som en tildeling av namsmyndighet dersom departementet pålegger SI å innfordre krav av den aktuelle art. Ønsker man at loven selv skal legge innfor-dringsoppgaven til SI, bør en trolig ha en formulering à la "Kravet innkreives av Statens innkreivingsentral med mindre departementet bestemmer annet". Departementet vil her være det departement som er ansvarlig for den aktuelle loven. De spredte bestemmelsene om namsmyndighet bør oppheves som overflødige ved siden av tvangsfullbyrdelsesloven ny § 2-14.

Tvangsfullbyrdelse forutsetter tvangsgrunnlag, se tvangsfullbyrdelsesloven § 4-1 og for utlegg i tillegg § 7-2. De lovbestemmelsene som gir SI namsmyndighet for bestemte krav, fastsetter samtidig at kravene er tvangsgrunnlag for utlegg. Kravet om tvangsgrunnlag er et viktig element i oppbyggingen av tvangsfullbyrdelsesloven og i angivelsen av hvilke forutsetninger som må være oppfylt før namsmyndighetene kan tvangsfullbyrde et krav. I varierende grad ligger det i dette kravet også en rettssikkerhetsgaranti.

Skal SIs namsmyndighet generaliseres som foreslått i tvangsfullbyrdelsesloven ny § 7-14, må en samtidig forholde seg til spørsmålet om tvangsgrunnlag. SI-loven § 1 vil jo åpne for at SI pålegges å innfordre krav av ulik art. En mulig løsning kunne være å fastsette generelt at offentligrettslige krav som SI har i oppgave å innkreve, er tvangsgrunnlag for utlegg. Det vil samtidig gi SI nødvendig tvangsgrunnlag for å begjære utlegg hos den alminnelige namsmannen der det er hensiktsmessig. Det synes imidlertid for vidtgående å fastsette at også krav av privatrettslig art som SI er pålagt å innkreve, skal være tvangsgrunnlag. De viktigste tilfellene vil trolig likevel være dekket av tvangsfullbyrdelsesloven §§ 4-1 og 7-2.

Vi er enig i at SI bør kunne gjennomføre tvangsdekning i enkle pengekrav i de tilfeller der SI har tatt utlegg i kravet. Mer usikkert er det om SI bør kunne gjennomføre tvangsdekning der en alminnelig namsmann har gitt utlegg i kravet etter begjæring fra SI. I stedet for å vise til panteloven § 4-4 bør tvangsfullbyrdelsesloven ny § 7-14 annet ledd trolig heller vise til tvangsdekning som nevnt i tvangsfullbyrdelsesloven § 10-7 første

ledd, dvs. tvangsdekning ved anvisning til utbetaling (til SI). Det bør dessuten lovfestes at skyldneren skal gis varsel om tvangsdekningen, sml. tvangsfullbyrdelsesloven § 10-3 jf. § 8-7 og det lignende spørsmålet vedrørende § 7-6 nevnt i punkt 7 nedenfor.

3. Gebyrspørsmål

Etter rettsgebyrloven § 14 siste ledd skal det ikke beregnes rettsgebyr når en særnamsmann beslutter utleggstrekk. Det er for oss uklart om SI krever rettsgebyr når SI stifter utleggspant, og om SI skal kunne kreve gebyr når SI forestår tvangsdekning i enkle krav. Etter vår mening taler de beste grunner for at en avstår fra gebyr i disse tilfellene. Kostnadene hos SI ved å utvide en pågående innfordring til å omfatte tvangsskritt som kan foretas som kontorforretning, er gjennomgående vesentlig lavere enn kostnadene hos en alminnelig namsmann ved å påbegynne og gjennomføre en ny tvangsforfølgning. At skyldneren får del i denne besparelsen ved å fritas for rettsgebyr, er et viktig element i å gi legitimitet til SIs tvangsfullbyrdelse. Uansett hva en faller ned på, bør løsningene reflekteres i rettsgebyrloven.

Vi bemerker at det ved utleggsforretninger holdt av særnamsmenn ikke foreligger noen begjæring om utlegg fra en saksøker. Dette kaster et visst lys over de uttalelsene som er gjengitt i høringsnotatet side 29.

4. Lemping

Vi støtter forslagene om å innføre adgang til lemping både av innfordringshensyn og av billighetshensyn. Vi bemerker at adgangen til å oppnå gjeldsordning etter gjeldsordningsloven ikke vil redusere behovet for en lempingsadgang i alle saker. Hvor skyldneren bare har ett eller få krav mot seg, men økonomien likevel er for dårlig til at kravene kan betjenes, vil en nedsettelse av kravene være en mer hensiktsmessig løsning enn en omfattende prosess etter gjeldsordningsloven.

Det bør vurderes å innføre klageadgang for skyldneren i saker om lemping av hensyn til skyldnerens økonomiske situasjon. Det er adgang til å klage over lemping av skattekrav på dette grunnlag dersom det dreier seg om mer enn kr. 200 000, jf. skattebetalingsloven § 3-3 første ledd jf. § 15-1 tredje ledd. At det ikke er adgang til å påklage lemping av lavere skattekrav, er begrunnet i at slik lemping besluttes av skatteutvalgene, som er politiske organer, jf. Innst. O. nr. 130 (2004-2005) s. 20.

I voldsoffererstatningsloven § 15 annet ledd er det en særregel om lemping som går noe lengre enn SI-loven § 8. Teknisk sett vil den enkleste løsningen være at SIs generelle adgang til å lempe er vid nok til å dekke slike særregler slik at alle spørsmål om lemping som hovedregel kan overlates til SI. I motsatt fall vil SI og et annet forvaltningsorgan ha til dels overlappende adgang til å lempe etter ulike kriterier.

For ettergivelse av "erstatningskrav, sakskostnader og inndragninger til statskassen i straffesaker, samt sakskostnader til staten i benefiserte saker" samt statens krav på dekning av saksomkostninger i sivile saker viser vi til kongelig resolusjon 3. september

2010 (forskrift 3. september 2010 nr. 1244 hos Lovdata), jf. også rundskriv G-9/2010 fra Justisdepartementet der det er gitt retningslinjer for ettergivelse av saksomkostningskrav. Hvordan forholdet mellom denne resolusjonen og SI-loven bør ordnes, har vi for øyeblikket ingen klar formening om.

For krav SI driver inn som tilkommer private, kan man vanskelig gi SI adgang til å lempe uavhengig av fordringshaverens samtykke.

5. SIs adgang til å innhente opplysninger

Vi er enig i at SI bør ha en vid adgang til å innhente opplysninger til bruk i innkrevingen og ved sin egen og andre namsmyndigheters tvangfullbyrdelse. Om forståelsen av dagens bestemmelse i straffeprosessloven § 456 sjette ledd vises til Ot.prp. nr. (2004-2005) side 48. Som det fremgår der, pålegger ikke bestemmelsen tredjeparter opplysningsplikt, og passusen "uten hinder av taushetsplikt" relaterer seg til et annet spørsmål enn i SI-loven § 4 første ledd. Etter vår mening er det påkrevd med en mer detaljert gjennomgåelse av hvilken opplysningsplikt tredjeparter skal ha overfor SI, og i hvilken grad SI skal kunne kreve innsyn i taushetsbelagte opplysninger, bl.a. på bakgrunn av tilsvarende bestemmelser i ligningsloven og tvangfullbyrdsloven.

6. Forholdet til personopplysningsloven og politiregisterloven

Når det gis en egen lov om SI, vil SI ikke lenger være dekket av personopplysningsforskriften § 1-3 som unntar saker etter rettspleielovene fra personopplysningslovens virkeområde. Etter vår mening er det en god løsning at SI blir underlagt personopplysningsloven på samme måte som de fleste andre forvaltningsorganer. SI-loven bør muligens inneholde en egen lovhjemmel for SIs behandling av personopplysninger, sml. personopplysningsloven §§ 8, 9 og 33. Derimot bør videreformidling av opplysninger til de alminnelige namsmennene og deres bruk av opplysningene fortsatt være dekket av unntaket for saker etter rettspleielovene. Bestemmelsen om videreformidling bør derfor plasseres i tvangfullbyrdsloven. At SIs tvangfullbyrdelse vil skje i medhold av tvangfullbyrdsloven og derfor for så vidt vil være unntatt fra personopplysningsloven, skulle neppe medføre praktiske problemer for SI.

For SIs rolle som del av påtalemyndigheten, jf. påtaleinstruksen § 30-2, og for de registre over bøter og andre pengekrav ilagt som strafferettslige reaksjoner som SI fører, må det legges til grunn at den nye politiregisterloven vil komme til anvendelse, jf. samtale 11. oktober 2010 mellom rådgiver Christine Hodt Dickens, FIN, og fagdirektør Sylvia Peters, JD. Den nye politiregisterloven forutsetter at det er politiet som skal føre et reaksjonsregister som bl.a. skal inneholde opplysninger om bøter, jf. § 9. Videre gir loven anvisning på at det må gis en forskrift for de enkelte registre, jf. § 14. Selv om SI må registrere de krav som skal innkreves, vil formålet med SIs registrering være snevrere enn i dag. Det må trolig få betydning bl.a. for sletteplikten. Det er muligens hensiktsmessig å gi en forskrift etter mønster fra § 14 for SIs behandling av opplysninger om bøter mv.

7. Ymse spørsmål

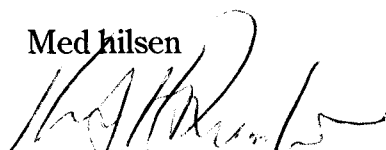
Vi er enig i at dersom det skal innføres en utvidet motregningsadgang for SI, må denne begrenses til de kravene som omfattes av skattebetalingsloven § 13-1 første ledd. Vi bemerker at det ikke synes å være overensstemmelse mellom lovutkastet og merknadene når det i merknadene til § 6 heter det at det bare vil være adgang til å motregne i krav på etterbetaling av trygd i den utstrekning skyldnerens krav til nødvendig livsopphold ikke rammes. Krav på etterbetaling av trygd er imidlertid ikke en type krav som det kan motregnes i etter skattebetalingsloven § 13-1 første ledd.

I høringsnotatet side 28 drøftes SIs forhold til tvangsfullbyrdelsesloven §§ 4-18 og 7-6. Vi er enig i det som fremholdes og foreslår at det enten i SI-loven eller tvangsfullbyrdelsesloven inntas en bestemmelse som pålegger SI før utleggsforretningen å oppfordre skyldneren til å uttale seg om forhold av betydning for om utlegg skal tas, og om valg av gjenstand for utlegget. Det har en egenverdi at slike rettssikkerhetstiltak fremgår av loven selv om SI allerede rutinemessig gjør det.

Forsinkelsesrenten etter SI-loven § 7 bør etter parallell fra forsinkelsesrenteloven § 2 løpe fra 30 dager etter at skyldneren har mottatt varsel om at rente vil påløpe ved forsinket betaling. Bestemmelsen skal jo fange opp de tilfeller der det ikke løper rente på annet grunnlag. Varselet bør imidlertid trolig også kunne gis av det forvaltningsorganet som kravet kommer fra. Tidspunktet for SIs mottakelse av inndrivingsoppdraget vil være et tilfeldig tidspunkt sett fra skyldnerens side. – I tredje ledd bør det åpnes for at det kan fastsettes en lavere rente enn den alminnelige forsinkelsesrenten som et alternativ til å fastsette at det ikke skal betales rente.

Vi er enig i at inkassolovens regler om fremmedinkasso ikke passer og heller ikke i dag kommer til anvendelse for SIs innkreving, heller ikke for krav som SI innkrever for private. I stedet for å vise til inkassoloven § 8 kan SI-loven § 3 foreskrive at SIs innkreving skal være i samsvar med god inkassoskikk. Dersom SI skal ha adgang til å kreve standardgebyrer som omtalt i inkassoforskriften §§ 1-1 til 1-3, må enten SIs innkreving anses som dekket av inkassoloven som egeninkasso, eller SI må ha en særskilt hjemmel for gebyrene.

Med hilsen

Knut Helge Reinskou
ekspedisjonssjef

Mona Kristensen
Mona Kristensen
seniorsekretær